

บรรณานุกรม

หนังสือ

ชวณิศันดากร วรวรรณ, ม.ร.ว. การเลี้ยงโคนม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ประสพ บุรณมานัส. "การเลี้ยงดูกระบือ" ใน กระบือ, หน้า 70-75. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

ประสิทธิ์ โพรบักษ์และคนอื่น ๆ. รายงานผลการวิจัยทุนรัชดาภิเษกกลุ่มโคปี 2517-2519 เรื่องโครงการศึกษาเพื่อปรับปรุงและขยายพันธุ์ควายไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

บทความ

"โค-กระบือ : นโยบายที่รัฐควรปฏิบัติ." สรุปข่าวธุรกิจ 12 (1-15 สิงหาคม 2524) : 1-7.

"ปศุสัตว์ : โค-กระบือคือปัญหาในอนาคต." สรุปข่าวเศรษฐกิจ 11 (16-31 พฤษภาคม 2523) : 1-4.

ศิริวรรณ สันติธำรงวิทย์. "ธนาคารโค-กระบือ." วารสารเศรษฐกิจและสังคม 18 (มีนาคม-เมษายน 2524) : 37-43.

เอกสารอื่น ๆ

ปศุสัตว์, กรม. "ระเบียบการรับและเบิกจ่ายเงินของธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ." กรุงเทพมหานคร : กรมปศุสัตว์, 2524. (อัดสำเนา)

_____ "ระเบียบการขอรับความช่วยเหลือและการบริจาคของธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ." กรุงเทพมหานคร : กรมปศุสัตว์, 2524. (อัดสำเนา)

ผดุง ลู่เตชะและอนันต์ สินวาลา. "คำแนะนำการเลี้ยงโคเนื้อ." กรุงเทพมหานคร : กรมปศุสัตว์, [ม.ป.ป.] .

วรลักษณ์ ถ้ำแก้ว. "ต้นทุนดำเนินงานบริการรถยนต์โดยสารประจำทางปรับอากาศขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ." วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต ภาควิชาการบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

วิวัฒน์ ชวนไช้. "ความรู้พื้นฐานเรื่องกระป๋อง." กรุงเทพมหานคร : คณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

ศักดิ์สงวน กอนันทา. "หลักการเลี้ยงกระป๋อง." กรุงเทพมหานคร : กรมปศุสัตว์, [ม.ป.ป.] .

สุภาวีย์ บรรเลงทอง. "การเลี้ยงโคนมเบื้องต้น." กรุงเทพมหานคร : กรมปศุสัตว์, [ม.ป.ป.] .

สัมภาษณ์

จำนงค์ กิ่งสัมฤทธิ์. ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2524.

ชาญณรงค์ ชลนาบุตร. ปศุสัตว์อำเภอสะระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี. สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2524.

ฉัตร วิวัฒน์แก้ว. นายกล่ามคมนักธุรกิจสัมพันธ์แห่งประเทศไทยปี 2522. สัมภาษณ์, 25 กรกฎาคม 2524.

นิทัศน์ อ่อนหวาน. หัวหน้าสถานีบำรุงพันธุ์สัตว์กับกวาง จังหวัดสระบุรี. สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2524.

ดาร์ ไหล่กา. เจ้าหน้าที่งานอาคารสถานที่ กรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2525.

ถวัลย์ วรรณกุล. นายสัตวแพทย์ 6 กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์. สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2524.

ปรีชา ประคองศิลป์. ปศุสัตว์อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง. สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2524.

ศุภชัย พันธุพานนท์. เจ้าหน้าที่โรงโคนม โครงการส่วนพระองค์ล้วนศิตรลดา. สัมภาษณ์, 8 ธันวาคม 2524.

สยาม วรเศรษฐโสภณ. ปศุสัตว์อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. สัมภาษณ์, 10 พฤศจิกายน 2524.

สมชาย รับสวัสดิ์. นักบัญชีทันทุนบริษัทหล้ามคค้ำสัตว์ จำกัด. สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2524.

ภาคผนวก ก .

วิธีการจัดทำอาหารและการถนอมอาหารสำหรับโค กระบือ

วิธีการจัดทำอาหารและการถนอมอาหารสำหรับโค กระบือ

ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะวิธีการจัดทำอาหารและการถนอมอาหารหลักของโค กระบือ คือ หญ้าและพืชตระกูลถั่ว ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้เลี้ยงโค กระบือ ควรจะศึกษา ดังนี้

1. แปลงหญ้าสำหรับปล่อยโค กระบือ เลี้ยงกิน (pasture)

แปลงหญ้า คือ พื้นที่ที่ไ้ปลูกพืชอาหารสัตว์เพื่อให้สัตว์เลี้ยงกิน การเลี้ยงสัตว์โดยใช้แปลงหญ้าจะต้องใช้พื้นที่ค่อนข้างมาก เพราะพืชจะเสียหายจากการเหยียบย่ำ จากการถูกดึงหรือถอนขณะเลี้ยงกินโดยเฉพาะกระบือ และขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน

ถ้าต้องการให้แปลงหญ้ามีคุณภาพสูง ควรปลูกพืชตระกูลถั่วปนกับหญ้า เพราะต้นถั่วมีโปรตีนและแร่ธาตุสูงกว่าหญ้า หญ้าที่ไ้ปลูกมีหลายชนิด เช่น หญ้าขน หญ้ากินี และหญ้าเนเปียร์ เป็นต้น ส่วนชนิดของถั่ว ได้แก่ ถั่วทาวลิวลิตโตล ถั่วฮามาต้าและถั่วเขนโตรซิมา เป็นต้น

แปลงหญ้าที่ดีอาจเสื่อมคุณภาพและให้ผลต่ำลงได้ ถ้าไ้และรักษาแปลงหญ้าไม่ถูกต้อง หรือแปลงหญ้าที่เลวอาจทำให้มีคุณภาพสูงขึ้นได้โดยการปรับปรุงที่ถูกต้อง ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1.1 เปลี่ยนชนิดของพืชในแปลงหญ้า หญ้ามีหลายชนิดและมีคุณภาพต่างกัน บางชนิดมีคุณค่าทางอาหารสูงแต่ไม่ทนทานและให้ผลน้อย บางชนิดเช่น หญ้าคา เป็นพืชที่ทนทานขึ้นได้ทุกแห่ง แต่มีคุณค่าทางอาหารต่ำ ดังนั้นแปลงหญ้าที่ดีจะต้องเปลี่ยนเอาแต่ชนิดของพืชที่ดีไว้ และกำจัดชนิดที่ไม่ดีให้หมดไป

1.2 การใส่ปุ๋ยบำรุงดิน ควรใช้ปุ๋ยให้ถูกกับชนิดและเวลา จะทำให้แปลงหญ้าให้ผลผลิตสูง ต้นถั่วไม่ต้องการธาตุนโตรเจนมากนัก และหญ้าก็จะเจริญได้ดีถ้ามีถั่วเป็นพืชร่วมแปลง

1.3 การคราดแปลงหญ้า การคราดแปลงหญ้าเป็นครั้งคราวจะช่วยกระจายปุ๋ยจากมูลสัตว์ที่กองเป็นหย่อม ๆ ให้เฉลี่ยไปโดยทั่ว ทำให้พืชได้รับปุ๋ยทั่วกัน

เพื่อให้สัตว์ได้รับประโยชน์จากแปลงหญ้าให้มากที่สุดและป้องกันไม่ให้แปลง

หญ้าเสื่อมคุณภาพหรือเสียหาย การปล่อยให้โค กระบือเล็มกินหญ้าจึงต้องมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม
วิธีการปล่อยโค กระบือกินหญ้าที่ไ้กันมีอยู่หลายวิธี คือ

1.3.1 ปล่อยโค กระบือให้หากินในแปลงเดี่ยวดลัดปี ถ้าเป็นแปลง
หญ้าขนาดเล็กในฤดูฝนจะมีหญ้าเหลือกิน สัตว์ก็จะเลือกกินแต่หญ้าที่ชอบกิน หญ้าที่เหลือจึงเป็นหญ้า
ที่สัตว์ไม่ชอบกินซึ่งจะออกดอกหวานเมล็ดแพร่พันธุ์ต่อไป หรือในฤดูแล้งหญ้าที่ทนแล้งนานจะยืนอยู่ได้
และถูกรุมกินจนไม่สามารถขึ้นได้อีกต่อไป ด้วยเหตุนี้จะทำให้คุณภาพของแปลงหญ้าเสื่อมลงไปเรื่อย ๆ

1.3.2 แบ่งแปลงหญ้าอย่างน้อย 2 แปลงผลัดปล่อยให้สัตว์หากิน
กล่าวคือ ปล่อยให้สัตว์หากินหญ้าในแปลงหนึ่ง ส่วนอีกแปลงหนึ่งปล่อยให้หญ้าแก่และออกดอกหวาน
เมล็ด วิธีนี้เป็นวิธีที่ไ้แปลงหญ้าสลับกัน เรื่อยไปเพียงเพื่อให้หญ้าดีแพร่พันธุ์

1.3.3 แบ่งแปลงหญ้าเป็นหลายแปลงปล่อยสัตว์ให้กินครั้งละแปลง
โดยให้สัตว์กินหญ้าในแปลงหนึ่งให้หมดพอควรแล้วย้ายไปหากินในแปลงต่อไป แปลงหญ้าเก่าที่กินแล้ว
จะปล่อยให้หญ้าแตกงอกงามเป็นหญ้าอ่อนต่อไป ควรปล่อยสัตว์วนเวียนจนกว่าจะครบแปลงแล้วจึง
กลับมาแปลง เริ่มต้น

1.3.4 สัดปล่อยสัตว์หากินในแปลงแบบที่จะให้หญ้ามีคุณภาพสูงที่สุดเท่า
ที่จะสูงได้ตลอดเวลา ทำได้โดยการแบ่งแปลงหญ้าออกเป็นหลาย ๆ แปลง ปล่อยให้สัตว์ให้เล็มกินที
ละแปลง สัตว์จะเลือกกินแต่หญ้าอ่อนซึ่งมีคุณภาพสูงก่อน เมื่อหมดหญ้าดีแล้วก็ย้ายสัตว์เข้าหากินใน
แปลงต่อไป แล้วจึงตัดส่วนที่เป็นต้นที่มีคุณภาพต่ำในแปลงเก่าทิ้ง ให้น้ำและปุ๋ยอย่างเต็มที่เพื่อให้
หญ้างอกโดยเร็วที่สุด วิธีนี้สัตว์จะได้กินหญ้าที่มีคุณภาพสูงตลอดเวลา

2. หญ้าตัดสด (soilage หรือ green chops)

อาหารหยาบที่ตัดหรือเก็บเกี่ยวแล้วนำมาเลี้ยงโค กระบือ เมื่อยังสด เป็นวิธี
การให้อาหารหญ้าแก่โค กระบือในคอก ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันในประเทศไทยเพราะเกษตรกรมักจะมี
เลี้ยงโค กระบือ ไว้ในคอกตลอดเวลา ข้อดีของการใช้หญ้าตัดสด คือ ให้ผลผลิตต่อไร่สูงเพราะไม่
มีส่วนเสียหายจากการเหยียบย่ำของสัตว์หรือขณะเล็มกิน นอกจากนี้คุณภาพของหญ้าสดก็อาจกำหนด
ได้และปริมาณหญ้าที่โค กระบือกินก็ทราบแน่นอน ข้อเสียของการใช้หญ้าตัดสด คือ ค่าใช้จ่ายในการ
เก็บเกี่ยวสูง และต้องขนส่งจากแปลงปลูกมาที่คอก

3. หญ้าแห้ง (hay)

หมายถึง ต้นและใบพืชที่นำมาทำให้แห้งโดยการระเหยน้ำจนเกือบแห้ง สามารถเก็บไว้ได้นานโดยไม่บูดเน่าสำหรับใช้เป็นอาหารสัตว์ ความจริงหญ้าแห้งเป็นอาหารหายากที่ดี สะดวกในการเก็บ การใช้และมีคุณภาพลุ่ม่าลุ่ม่อ แต่ในประเทศที่มีอากาศชื้นสดอย่างในประเทศไทย การทำหญ้าแห้งและการเก็บหญ้าไว้เป็นอาหารสัตว์ยังเป็นปัญหามาก เพราะหญ้าในแปลงจะงอกงามมีคุณภาพสูงในฤดูฝน ซึ่งเป็นฤดูที่ทำหญ้าแห้งยากและมักจะเสียหายมาก ทั้งไม่สามารถป้องกันเชื้อราได้ ส่วนในฤดูแล้งซึ่งพอจะทำหญ้าแห้งได้ดีพอควร ก็มีแต่หญ้าแก่ คุณภาพต่ำ หญ้าที่เหมาะสมสำหรับทำหญ้าแห้งควรเป็นหญ้าชนิดที่มีลำต้นเล็กแห้งง่าย และเมื่อแห้งแล้วต้นไม่แข็งจนเกินไป

3.1 คุณค่าทางอาหารของหญ้าแห้ง ด้วยเหตุที่หญ้าแห้งจะมีความชื้นเหลืออยู่เล็กน้อย ฉะนั้นจะมีคุณค่าทางอาหารสูงกว่าหญ้าสดมาก ประมาณว่าหญ้าแห้ง 1 กิโลกรัม จะมีคุณค่าทางอาหารเท่ากับหญ้าสด 3.5 กิโลกรัม หญ้าแห้งที่ดีมีคุณภาพและมีค่าทางอาหารสูงต้องมีลักษณะดังนี้

3.1.1 มีค่าทางอาหารสูง หมายถึง มีโปรตีน วิตามินและเกลือแร่สูง มีการย่อยได้สูง หญ้าแห้งชนิดนี้ทำจากพืชตัวมากกว่าหญ้า และตัดเมื่ออยู่ในระยะที่กำลังเติบโต

3.1.2 มีลำต้นอ่อน เพื่อสัตว์จะกินได้หมดทุกส่วนโดยไม่มีส่วนเสียเปล่า

3.1.3 มีสีเขียวสด

3.1.4 ไม่เป็นราหรือมีวัสดุอื่นปน หญ้าที่เป็นรา สัตว์จะไม่กินหรือถ้ากินก็จะมีอันตราย

3.1.5 มีกลิ่นหอม ชวนให้สัตว์กิน

การที่จะทำหญ้าแห้งให้มีคุณภาพสูงได้นั้นจะต้องใช้พืชอาหารสัตว์ที่ดี ซึ่งปลูกในช่วงเวลาที่พื้นดินอุดมด้วยอาหารพืช ตัดเมื่อถึงระยะที่มีค่าทางอาหารสูงที่สุด คือระยะที่พืชเริ่มออกดอก และตากแห้งอย่างรวดเร็วโดยให้มีการสูญเสียคุณค่าทางอาหารน้อยที่สุด ไม่ว่าจะจากการถูกแดดเสียหรือใบหลุดร่วง

3.2 ชนิดของพืชที่ใช้ทำหญ้าแห้ง หญ้าแห้งที่ทำจากตัวจะได้อาหารที่มีค่าทางอาหารสูงกว่าทำจากหญ้า แต่พืชตัวที่เหมาะสมสำหรับทำแห้งในประเทศร้อนมีไม่มากนักและหาได้ยาก พืชตัว

ส่วนมากมักเป็นต้นเถาเลื้อยไม่เหมาะสำหรับตากแห้ง เพราะเถาจะเหี่ยวเมื่อแห้ง มีตัวบางชนิดที่พอจะใช้ทำหญ้าแห้งได้ดี เช่น ทาวส์วิลล์สไตล์ (Townsville stylo) แต่เป็นพวกตัวฤดูเดียว ซึ่งต้องปลูกใหม่ทุกปี ส่วนพืชหญ้าที่เหมาะสมสำหรับทำหญ้าแห้งควรมีใบมากและต้นเล็ก ได้แก่ หญ้าขน หญ้าสตาร์ (star) และหญ้าโรด (rhodes) เป็นต้น

3.3 วิธีทำหญ้าแห้ง ทำได้ 2 วิธี คือ

3.3.1 การทำหญ้าแห้งโดยวิธีตากแดด เป็นวิธีมาตรฐานที่ทำกันมาแต่โบราณ สำหรับประเทศไทยมีปัญหาเรื่องฤดูกาล ซึ่งทำหญ้าแห้งได้ผลดีที่สุดในปลายฤดูฝนและต้นฤดูหนาว

หญ้าสดที่ใช้ทำหญ้าแห้งควรตัดในวันที่มีอากาศแห้ง แดดจัดพอควรโดยเริ่มตัดตั้งแต่เข้าไปจนถึงเที่ยง ไม่ควรตัดเลยไปจนบ่ายมาก เพราะหญ้าจะตายไม่ทันวันนั้น และการสูญเสียคุณค่าทางอาหารก็จะมากขึ้นเนื่องจากการหายใจของเซลล์พืชที่ยังมีชีวิตอยู่ หญ้าที่ตัดแล้วใหม่ ๆ ต้องวางเรียงบาง ๆ กระจายทั่วแปลงเพื่อให้โดนแดดเต็มที่ช่วยให้อากาศแห้งเร็ว ทั้งพืชที่ตากไว้ข้ามคืนพืชจะโตไม่แห้งกรอบเพราะโดนความชื้นตอนกลางคืน แล้วใช้คราดมารวมเป็นกองโปร่งหรือเป็นแนวยาว การกองต้องให้โปร่ง อากาศผ่านโดยสะดวกแต่ไม่ให้โดนแดดมาก ใช้เวลาประมาณ 2 วันหญ้าจึงจะแห้งพอเก็บได้

3.3.2 การทำหญ้าแห้งโดยการระเหยน้ำออกโดยเร็ว การระเหยน้ำออกจากต้นพืชโดยการใช้เครื่องที่มีความร้อน ทำให้ลดการสูญเสียลงได้มากและจะได้หญ้าแห้งที่มีคุณภาพสูงมาก แต่ค่าใช้จ่ายในการทำหญ้าแห้งโดยวิธีนี้จะสูงมากเกินกว่าที่จะใช้เป็นอาหารหยาบประจำฟาร์มสามัญ

หญ้าแห้งที่ทำแห้งเสร็จแล้วปกติจะอยู่ในรูปที่เป็นก้อนยาว เรียกว่าหญ้าแห้งยาว (long hay) เพื่อสะดวกในการเก็บไม่ให้เป็ลียงเนื้อที่หรือเพื่อขนส่งไปจำหน่ายซึ่งมักจะอัดหญ้าแห้งยาวนี้เป็นฟ่อน เรียกว่าหญ้าแห้งอัดฟ่อน (baled hay)

ปัจจุบันได้มีการแปลงรูปหญ้าแห้งหลายรูปเพื่อให้เหมาะและสะดวกในการขนส่งและการใช้เป็นอาหาร เช่น ทำเป็นเม็ด (pellets) ขนาดเท่านิ้วก้อย โดยเอาหญ้าแห้งมา

บดแล้วอัดแน่นเป็นเม็ด มีน้ำหนักเท่า ๆ กับเมล็ดข้าว สัตว์ชอบกินเพราะไม่เป็นผง การบรรจุ กระสอบและขนส่งก็สะดวกและไม่ค่อยเสียหายมาก หญ้าแห้งอีกรูปหนึ่ง คือ หญ้าแห้งอัดก้อน (cubed) ทั่วโดยการสับหญ้าแห้งให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วอัดให้เป็นก้อนหรือแผ่นเล็ก ๆ เพื่อสะดวกในการขนส่ง และการให้สัตว์กิน

4. พืชหมัก (silage)

หมายถึง ส่วนของต้นพืชที่เก็บไว้ในสภาพอวบน้ำในที่ที่ไม่มีอากาศ เพื่อไวไว้เป็น อาหารสัตว์ พืชหมักเป็นอาหารที่ถนอมไวให้สัตว์กินในฤดูที่หญ้าสดขาดแคลนและใช้ได้ดีในประเทศไทย ข้อดีของหญ้าหมัก คือ สามารถทำได้ทุกฤดูกาลโดยเฉพาะในฤดูฝนซึ่งพืชต่าง ๆ ที่จะใช้ทำพืชหมักมี บริบูรณ์, ใช้เนื้อที่สำหรับเก็บพืชหมักไม่มากและในการทำก็มีการสูญเสียคุณค่าทางอาหารน้อย ข้อ เสียการทำพืชหมักไม่ค่อยแพร่หลายเพราะค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างที่เก็บพืชหมักค่อนข้างสูง และ ต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานบ้าง เช่น เครื่องเก็บเกี่ยวและเครื่องสับต้นพืช ซึ่งเกษตรกร รายเล็ก ๆ อาจไม่สะดวกที่จะมีไว้ใช้

หลักการทำให้พืชหมัก คือ การหมักบูดต้นพืชในที่อับอากาศ โดยปกติที่มีอยู่ในต้นพืช จะเปลี่ยนคาร์โบไฮเดรตให้เป็นกรดอินทรีย์ ซึ่งจะทำให้พืชหมักเป็นกรด เมื่อการหมักได้ที่จะมีความ เป็นกรด pH ประมาณ 3.5 ถึง 4.5 บักเตอรีก็จะตายและพืชจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงจนกว่าจะเอา ออกจากที่เก็บ การหมักพืชให้ได้คุณภาพดีและมีการสูญเสียคุณค่าทางอาหารน้อยที่สุด จะต้องมีการ ควบคุมสิ่งต่อไปนี้ให้อยู่ในขนาดพอดี คือ ความชื้นของพืชที่จะหมัก ควรให้มีประมาณ 65-70% เพราะ ถ้าความชื้นมากเกินไป การสูญเสียจากการไหลล้นของน้ำซึ่งจะพาอาหารในพืชไปด้วยก็จะมีมากขึ้น ทำการอัดพืชให้แน่นที่สุดเพื่อป้องกันไม่ให้อากาศเข้าไปในกองพืชหมักหรือต่งหมักได้

พืชหญ้าอาหารสัตว์ที่สำคัญ

เกษตรกรในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของหญ้า ซึ่ง ทำให้หญ้าในเขตร้อนไม่บริบูรณ์เหมือนหญ้าในเขตหนาว การเลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลดีนั้นควรเลี้ยงด้วย หญ้าที่มีคุณภาพสูง ปัญหาในการหาหญ้าคุณภาพสูงนั้นอยู่ที่ต้องเลือกชนิด (species) ของหญ้า และ

ต้องศึกษาผลได้และความเหมาะสมอื่น ๆ ในหญ้าที่ปลูก เช่น ทนแล้งหรือทนน้ำ เป็นหญ้าสำหรับเล็มหรือสำหรับตัด เป็นต้น การศึกษาเรื่องหญ้าเขตร้อนนี้แต่เดิมไม่มีใครสนใจมาก่อน เพิ่งจะมีการปรับปรุงพืชหญ้าเขตร้อนเมื่อไม่นานมานี้เอง

ชนิดของหญ้าและสัตว์ที่สำคัญที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ และได้มีการปลูกกันทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ มีดังนี้

1. หญ้าเนเปียร์ (napier or elephant grass) แหล่งกำเนิดอยู่ในแอฟริกา ขยายพันธุ์โดยไขต้้น หญ้านี้สามารถขึ้นได้ตั้งแต่ระดับน้ำทะเลจนถึงระดับ 2,500 เมตร เหมาะสำหรับปลูกเพื่อตัดต้นสด มีพันธุ์ย่อยอีกหลายพันธุ์โดยเฉพาะเนเปียร์ลูกผสม ซึ่งให้ต้นอ่อนที่มีใบมากและแตกกอดี ให้ผลสูงมาก อาจตัดต้นสดได้กว่าไร่ละ 100 ตันต่อปี เนื่องจากมีต้นสูงจึงไม่เหมาะสำหรับเล็มกิน ถ้าปล่อยให้แก่เกินไปต้นจะแข็งสัตว์ไม่ชอบกิน หญ้าเนเปียร์ให้ผลตอบแทนสูงเมื่อให้ปุ๋ยและน้ำเต็มที่

2. หญ้างินี (guinea grass) แหล่งกำเนิดอยู่ที่แอฟริกา ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดและต้น หญ้างินีเป็นกอกคล้ายตะไคร้ เป็นหญ้าที่ทนทานมาก ขึ้นได้ในที่แห้งแล้ง ให้ผลสูงพอควร และใช้เป็นหญ้าแปลงสำหรับเล็มได้อย่างหนึ่ง

3. หญ้าแพนโกลา (pangola grass) แหล่งกำเนิดอยู่ที่แอฟริกาใต้ ขยายพันธุ์ด้วยต้น ขึ้นได้ในระดับความสูงถึง 1,000 เมตร เป็นหญ้าที่ใช้เป็นหญ้าแปลงสำหรับเล็มกินดีมาก ไขต้้นตัดหญ้าแห้งได้ดี เพราะมีต้นอ่อนแห้งง่าย สัตว์กินได้ทุกส่วน ต้องการปุ๋ยไนโตรเจนมากจึงจะงามและให้ผลมาก

4. หญ้าสตาร์ (star grass) แหล่งกำเนิดอยู่ที่แอฟริกา ขยายพันธุ์ด้วยต้น เป็นหญ้าที่ตัดอีกชนิดหนึ่งใช้ปลูกเป็นหญ้าสำหรับเล็มกิน ทนต่อการถูกเหยียบย่ำและฟื้นตัวได้ง่าย ทนแล้งได้ดี ให้ผลสูงประมาณ 9.3 ตันต่อไร่

5. หญ้าแพรกซ์ (coastal bermuda) แหล่งกำเนิดอยู่ที่แอฟริกา ขยายพันธุ์ด้วยต้น เป็นหญ้าเลื้อยคลุมดินดี ใบเล็ก เหมาะสำหรับทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และสำหรับตัดทำหญ้าแห้ง ในปัจจุบันมีลูกผสมชนิดใหม่ที่มีการย่อยได้ดีกว่า เรียกว่า หญ้าโคโลครอล

6. หญ้าขน (para grass) แหล่งกำเนิดอยู่ที่แอฟริกา ขยายพันธุ์ด้วยต้น เป็นหญ้าที่ขึ้นแพร่ไปทั่วทุกแห่งโดยไม่ต้องปลูก โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ เพราะหญ้านี้ขึ้นดีในที่ลุ่ม เป็นหญ้าที่เหมาะสมสำหรับตัดต้นสัตว์ แต่โดยเหตุที่ขึ้นง่าย ปลูกง่าย จึงใช้ทำฟีดหมักกันแพร่หลาย ถ้าหมักตัดบ่อย ๆ โดยไม่ยอมให้ต้นแก่จะได้หญ้าที่มีคุณภาพดีพอสมควร
7. ถั่วเขนโทรซีมา (centrosema pubescens) หรือถั่วลาย เป็นถั่วเลื้อย มีอายุยืนค้างปี มีเถาเหนียว ใบเล็กและใบดก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด สามารถปลูกปนไปกับหญ้าได้หลายชนิด เช่น หญ้ากินนี หญ้าเนเปียร์ หญ้าสตาร์และหญ้าขน
8. ถั่วสไตโล (Stylo) เป็นถั่วต้นพุ่ม อายุค้างปี เป็นถั่วที่ทนทานมาก ปลูกปนไปกับหญ้ากินนีหรือหญ้าขนได้ดี ไม่ทนการเหยียบย่ำ
9. ถั่วทาวส์วิลล์สไตโล (Townsville stylo) เป็นพืชอายุปีเดียว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดได้ดีและเติบโตเร็ว ปลูกได้ดีในดินทราย เหมาะสำหรับปลูกเป็นหญ้าแปลงหรือทำหญ้าแห้ง
10. ฟางข้าว ฟางข้าวเป็นอาหารสัตว์ที่มีคุณค่าทางอาหารต่ำมาก โดยเฉพาะโปรตีนซึ่งมีน้อย จนไม่เพียงพอแม้แต่จะใช้ตำรางฮิปสัตว์ถ้าให้กินเพียงฟางล้วน ๆ แต่ในกรณีหาอาหารหายากอื่น ๆ ไม่ได้จริง ๆ ฟางข้าวก็อาจช่วยบรรเทาการขาดแคลนหญ้าลงได้ แต่ควรใช้อาหารอื่นเสริมให้ถูกต้องด้วย
11. ต้นอ้อยและยอดอ้อย ในฤดูแล้งขณะที่หญ้าขาดแคลนมักเป็นเวลาที่โรงงานทำน้ำตาลจะตัดอ้อยอย่างเต็มที่ และจะมียอดอ้อยเหลือทิ้งเปล่านั้นมากมาย ยอดอ้อยเป็นอาหารพืชสัตว์ได้ดีพอสมควรและสามารถใช้หมักเป็นฟีดหมักได้ดีด้วย แต่ควรสับเป็นชิ้นเล็ก ๆ เพื่อให้สัตว์กินได้สะดวก
12. ถ่านแทค ถ่านแทคเป็นพืชที่มีส่วนที่ต้องทิ้งเสียเปล่า คือ ถ่านแทค ซึ่งใช้เป็นอาหารสัตว์ได้ดี อาจใช้ให้กินสดหรือหมักก็ได้ ถ่านแทคมีความชื้นสูงมาก ฉะนั้น ค่าทางอาหารจะต่ำ
13. กระถิน กระถินเป็นต้นไม้มีอายุยาวนานและเติบโตไปเรื่อย ๆ ใบกระถินเป็นอาหารหายากที่มีโปรตีนสูงมาก แม้จะมีสารโมโนซินที่เป็นอันตรายสำหรับสัตว์กระเพาะเดี่ยว แต่ก็ไม่เป็นอันตรายต่อโค-กระบือ อาจให้กินสดโดยตัดให้กินทั้งก้านหรือตากแห้งก็ได้

ภาคผนวก ข.

แบบฟอร์มต่าง ๆ ของธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

ตัวอย่างหนังสือตอบขอบคุณ

ที่ กส. 0601/_____

กรมปศุสัตว์

_____ 2524

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน _____

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาภาพถ่ายหนังสือที่ กส. 0601/_____ ลงวันที่ _____

ตามที่ท่านได้น้อมเกล้าฯ ถวายโคจำนวน _____ ตัว กระบือจำนวน _____ ตัว เพื่อโดย
 เลด็จพระราชกุศล โครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำรินั้น

กรมปศุสัตว์ได้รับสัตว์ดังกล่าวไว้เพื่อดำเนินการตามความประสงค์ของท่านต่อไปแล้ว และ
 ขอบขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

()

อธิบดีกรมปศุสัตว์

ธนาคารโค-กระบือ

โทร. 2526943

ตัวอย่างหนังสือที่เรียนไปยังสำนักกราชเลขาธิการ

ที่ กส. 0601/ _____

กรมปลัดสัตว์

_____ 2524

เรื่อง น้อมเกล้าฯ ถวายสัตว์

เรียน ราชเลขาธิการ

ด้วย _____ อยู่ที่ _____

_____ ไถ่น้อมเกล้าฯ ถวายโคจำนวน _____ ตัว กระบือจำนวน _____ ตัว เพื่อโดย
 เลด็จพระราชกุศลธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

กรมปลัดสัตว์ได้รับสัตว์ดังกล่าวไว้เรียบร้อยแล้ว และจะดำเนินการตามพระราชประสงค์
 ต่อไป จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำความกราบบังคมทูลพระกรุณา สักขอบุคคลนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

()

อธิบดีกรมปลัดสัตว์

ธนาคารโค-กระบือ

โทร. 2526943

ตัวอย่างหนังสือมอบอำนาจจากกรมปศุสัตว์

แบบ รคก. 3

หนังสือมอบอำนาจธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

เขียนที่ กรมปศุสัตว์

วันที่ ____ เดือน ____ พ.ศ. ____

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้า _____

อธิบดีกรมปศุสัตว์ อายุ ____ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย อยู่บ้านเลขที่ 69/1 ถนนพญาไท เขต
พญาไท กรุงเทพมหานคร ขอมอบอำนาจให้ _____ เป็นผู้มออำนาจ
ในการดำเนินการทำสัญญาเช่าโค-กระบือ เพื่อใช้แรงงานกับเกษตรกรผู้ยากจนในรฐานะ ตัวแทนผู้รับ
มอบอำนาจจากกรมปศุสัตว์ (ธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ) แทนข้าพเจ้า
โดยตลอด

เพื่อเป็นหลักฐาน ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยานแล้ว

(ลงชื่อ) _____ ผู้มอบอำนาจ

()

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นลายมือชื่ออันแท้จริงของผู้มอบอำนาจ และผู้มอบอำนาจได้ลง
ลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงชื่อ) _____ พยาน

()

(ลงชื่อ) _____ พยาน

()

บันทึกคณะกรรมการคัดเลือกเกษตรกรผู้ยากจน
เพื่อพิจารณาจัดโค กระบือจากโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ
ให้เข้าซื้อ เข้าเพื่อใช้งาน ยืมเพื่อผลิตลูก ยืมใช้งาน

ลำดับ ที่	ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	สถานที่อยู่- ปัจจุบัน	ฐานะปัจจุบัน	
				เสียค่าเช่าคานาเป็น- ข้าวเปลือก (ถัง)	เสียค่าเช่าโค กระบือ เป็นข้าวเปลือก (ถัง)

คณะกรรมการฯ ขอรับรองว่าเกษตรกรดังกล่าวเป็นผู้มีฐานะยากจนจริง ยืนยัน และมีความ
ประพฤติดี สัมควรให้เข้าโค กระบือในราคาถูก จากโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร
ตามพระราชดำริได้

(ลงชื่อ) _____ ประธานกรรมการ

()

(ลงชื่อ) _____ กรรมการ

()

(ลงชื่อ) _____ กรรมการ

()

- หมายเหตุ
1. ประธานกรรมการคัดเลือก - นายอำเภอ
กรรมการคัดเลือก - เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์และผู้ใหญ่บ้าน
 2. ให้ขีดเส้นใต้ประเภทที่จะให้บริการ เช่น เข้าซื้อ เป็นต้น
 3. ถ้าเสียค่าเช่าคานาและค่าเช่าโคเป็นเงิน ก็ให้ระบุจำนวนเงินที่เข้าต่อปีหรือต่อไร่
 4. ถ้าจะจัดกระบือให้ ก็ขีดคำว่า โคออก ถ้าจะจัดโคให้ ก็ขีดคำว่า กระบือออก

หนังสือสัญญาเช่าซื้อโค-กระบือ

ธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้น ณ. _____ ตำบล/แขวง _____ อำเภอ/เขต _____
 จังหวัด _____ เมื่อวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ ระหว่างกรม
 ปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรกรรมและสหกรณ์ โดย _____ ตำแหน่ง _____
 ได้รับมอบอำนาจตามหนังสือที่ กส. _____ ลงวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
 ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า "ผู้ให้เช่าซื้อ" กับ _____ โดย _____
 ตำแหน่ง _____ (1) ซึ่งต่อไปในสัญญานี้เรียกว่า "ผู้เช่าซื้อ" ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำสัญญา
 กันดังข้อความต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้เช่าซื้อได้ตกลงเช่าซื้อโค-กระบือ จากผู้ให้เช่าซื้อ จำนวน _____ ตัว ตัวผู้ _____
 ตัว และตัวเมีย _____ ตัว มีกำหนด 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ทำสัญญานี้เป็นต้นไป เป็นจำนวนเงิน
 ค่าเช่าซื้อ ซึ่งผู้เช่าซื้อจะต้องชำระเงินรวมทั้งสิ้น _____ บาท (_____)
 ตามบัญชีรายละเอียดในตารางนี้

ลำดับที่	หมายเลขกระบือ	เพศ	ลูกติด				จำนวนค่าเช่าซื้อ	หมายเหตุ
			ผู้	อายุ	เมีย	อายุ		
1								
2								
3								
4								
5								

ข้อ 2. ผู้เช่าซื้อจะต้องชำระเงินค่าเช่าซื้อให้แก่ผู้ให้เช่าซื้อภายในระยะเวลา ดังนี้

- 2.1 งวดแรก จำนวนร้อยละ 40 ของราคา _____ บาท⁽²⁾
เป็นเงิน _____ บาท ภายในวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
- 2.2 งวดสอง จำนวนร้อยละ 30 ของราคา _____ บาท
เป็นเงิน _____ บาท ภายในวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
- 2.3 งวดสาม จำนวนร้อยละ 30 ของราคา _____ บาท
เป็นเงิน _____ บาท ภายในวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ข้อ 3. ผู้เข้าซื้อจะนำโค-กระบือ ที่เข้าซื้อไปให้สมาชิกเข้าซื้อต่อ หรือนำไปให้หรือขาย หรือแลกเปลี่ยน หรือทำนิติกรรมใด ๆ มิได้ทั้งสิ้น

ข้อ 4. ในระหว่างการเข้าซื้อโค กระบือ และยังชำระค่าเข้าซื้อไม่ครบตามสัญญา ถ้าโค-กระบือที่เข้าซื้อไปตามข้อ 1. ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนเกิดสูญหายหรือตายโดยประมาท เลินเล่อ ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ก็ตาม หรือปล่อยให้กระบือที่เข้าซื้อสูญหายหรือทรุดโทรมจนยากแก่การแก้ไข ผู้เข้าซื้อเป็นผู้รับผิดชอบชดเชยค่ากระบือให้แก่ผู้ให้เข้าซื้อตามราคาที่ผู้ให้เข้าซื้อได้กำหนดในตารางข้างต้น (แต่ถ้าสัตว์ตัวใดตายด้วยเหตุสุดวิสัย ผู้เข้าซื้อจะไม่ต้องรับผิดชอบก็ต่อเมื่อได้รายงานให้ปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัดในท้องถิ่นนั้น ๆทราบทันทีที่สัตว์ตาย และได้พิสูจน์แล้วว่าสัตว์ตายด้วยเหตุสุดวิสัยจริง)

ข้อ 5. ในระหว่างการเข้าซื้อ ผู้เข้าซื้อจะต้องยินยอมและให้เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ไปตรวจสอบสุขภาพของสัตว์ และฉีดวัคซีนป้องกันโรค หรือรักษาโรคแก่โค กระบือที่เข้าซื้อได้เสมอ

ข้อ 6. ถ้าผู้เข้าซื้อไม่ชำระเงินค่าเข้าซื้อให้แก่ผู้ให้เข้าซื้อตามที่กำหนดไว้ หรือกระทำผิดสัญญาไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ดี ผู้เข้าซื้อยินยอมให้ผู้ให้เข้าซื้อบอกเลิกสัญญาและให้รับเงินที่ผู้เข้าซื้อได้ชำระไปแล้วทั้งหมด และต้องส่งมอบโค กระบือตามจำนวนที่ผิดสัญญา ณ สถานที่ที่ผู้ให้เข้าซื้อที่กำหนดไว้ในสัญญา นี้ คือ _____ อำเภอ/เขต _____ จังหวัด _____

ข้อ 7. เมื่อผู้เข้าซื้อได้ชำระเงินค่าเข้าซื้อโค กระบือครบถ้วนแล้ว ผู้ให้เข้าซื้อจะโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้เข้าซื้อ หรือบุคคลที่ผู้เข้าซื้อกำหนดภายใน 1 เดือน ส่วนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อการนี้ผู้เข้าซื้อเป็นผู้ออกทั้งสิ้น

ข้อ 8. ผู้เข้าซื้อได้รับโคกระบือตามข้อ 1. ไปเป็นการถูกต้องครบถ้วนแล้ว ตั้งแต่วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความโดยละเอียดแล้วจึงได้ลงลายมือไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บไว้ฝ่ายละฉบับ

(ลงชื่อ) _____ ผู้ให้เข้าซื้อ
()

(ลงชื่อ) _____ ผู้เข้าซื้อ
()

(ลงชื่อ) _____ พยาน
()

(ลงชื่อ) _____ พยาน
()

- หมายเหตุ (1)-(2) ถ้าในการทำสัญญา ผู้ลงนามในสัญญาตามระเบียบของสถาบันเกษตรกรต้องลงนามร่วมกัน ก็ให้เป็นไปตามระเบียบ
- (2) หมายถึงราคาโคหรือกระบือเท่าจำนวนที่เข้าซื้อ

รวมโคกระปือในความรับผิดชอบของผู้เช่าทั้งสิ้น _____ ตัว ผู้เช่าได้รับโคกระปือ ตามรายละเอียดข้างบนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____ เวลา _____ น. และการเช่านี้จะสิ้นสุดลงในวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ข้อ 2. ผู้เช่าตกลงจะชำระค่าเช่าภายในวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ข้อ 3. ตลอดระยะเวลาแห่งการเช่าตามสัญญา ผู้เช่ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติเป็นประจําดังนี้

- (1) สดให้โคกระปือที่เช่าได้อยู่ในคอกที่แข็งแรง
- (2) เมื่อโคกระปือที่เช่าเข้าคอก ต้องจัดการปิดคอกให้แน่นหนา ผูกหรือล่ามหรือกระทำการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้โค กระปือที่เช่าหลุดหรือออกจากคอกได้
- (3) ต้องจัดหา หญ้า น้ำ เลี้ยงโคกระปือที่เช่าอย่างเพียงพอในแต่ละวันมิให้ขาดทั้งนี้ ด้วยค่าใช้จ่ายของผู้เช่าแต่ผู้เดียว
- (4) ในระหว่างที่ใช้โคกระปือทำงาน ผู้เช่าจะต้องให้โค กระปือที่เช่าได้มีเวลาพักผ่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อโคกระปือที่เช่าท้องแก่หรือเพิ่งออกลูก ผู้เช่าจะต้องให้โค กระปือหยุดพักหลังคลอดมีกำหนด 1 เดือน จะนำออกใช้งานมิได้ ในกรณีที่โคกระปือแสดงอาการผิดปกติ ต้องรีบแจ้งให้สัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ หรือปศุสัตว์อำเภอ หรือปศุสัตว์จังหวัดในท้องที่ตรวจรักษาล่วงกว่าจะหายเป็นปกติ โดยผู้เช่าต้องเป็นผู้จ่ายเฉพาะค่ายาไม่ต้องจ่ายค่ารักษา
- (5) ในกรณีเหตุฉุกเฉินอันจะเป็นอันตรายแก่โคกระปือที่เช่า เช่น เหตุจุกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือโรคระบาด หรือเหตุการณ์ใด ๆ ที่จะมีผลร้ายหรืออันตรายแก่โค กระปือที่เช่า ผู้เช่าต้องกระทำทุกวิถีทางเพื่อป้องกันมิให้โค กระปือที่เช่าได้รับอันตรายจากเหตุดังกล่าว
- (6) ผู้เช่าต้องดูแลและรักษาโค กระปือที่เช่ามิให้เกิดการบาดเจ็บ สูญหายหรือถูกโจรกรรม และหากโคกระปือที่เช่าเกิดการสูญหายหรือถูกโจรกรรมไป ผู้เช่าต้องรีบออกติดตามเอาคืนโดยพลัน และต้องแจ้งเหตุให้ผู้เช่าทราบทันที พร้อมทั้งต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีนี้ ผู้เช่าต้องกระทำทุกวิถีทางเต็มความสามารถเพื่อให้ได้โคกระปือที่เช่ากลับคืนมา
- (7) ถ้าโคกระปือที่เช่าได้ก่อให้เกิดผลเสียหายใด ๆ แก่บุคคลภายนอก

นอกขึ้น ซึ่งผู้ให้เช่าจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่บุคคลภายนอกตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ผู้เช่าจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกแต่ผู้เดียว

(8) ผู้เช่าจะนำโคกระบือที่เช่าออกให้เช่าช่วงไม่ได้

(9) ผู้เช่าจะนำโคกระบือที่เช่าไปรับจ้างทำงานให้ผู้อื่นไม่ได้

ข้อ 4. ตลอดระยะเวลาแห่งการเช่าตามสัญญานี้ ผู้เช่าจะนำโคกระบือที่เช่าออกให้ทำงาน ณ. _____ และผู้เช่าจะเคลื่อนย้ายโคกระบือที่เช่าออกจากบ้าน _____ ตำบล _____ อำเภอ _____ ไม่ได้เด็ดขาด นอกจากจะได้รับความยินยอมจากผู้ให้เช่าก่อน

ข้อ 5. ผู้เช่าต้องยินยอมให้เจ้าหน้าที่สัตวบาล หรือสัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ รวมทั้งปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัดในท้องที่ตรวจและดูแลสุขภาพโคกระบือได้เสมอ และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์

ข้อ 6. ถ้าโคกระบือที่เช่าได้ตกกลูกออกมาในระหว่างระยะเวลาแห่งการเช่า ผู้เช่าไม่มีสิทธิใด ๆ เหนือลูกโค กระบือนั้น แต่ในขณะที่เดียวกันผู้เช่าจะต้องแจ้งให้ผู้ให้เช่าหรือตัวแทนของผู้ให้เช่า (ปศุสัตว์อำเภอท้องที่หรือปศุสัตว์จังหวัดท้องที่) ทราบโดยทันที กรณีนี้ผู้เช่าจะต้องระวังดูแลโค กระบือที่เช่าให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์แข็งแรง และต้องดูแลลูกโคกระบือ ให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์แข็งแรงเช่นเดียวกับโคกระบือที่เช่าด้วย และเมื่อผู้ให้เช่าให้ผู้เช่าคัดส่งลูกโค กระบือให้แก่ผู้ให้เช่าหรือสั่งให้ปฏิบัติอย่างใด ผู้เช่าจะต้องปฏิบัติตามทันที

ข้อ 7. ผู้เช่าต้องรับผิดชอบในการสูญหาย หรือเหตุอันตรายอย่างใด ๆ อันเกิดขึ้นแก่โคกระบือที่เช่า และลูกโคกระบือที่เกิดในระหว่างสัญญาเช่า ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งนี้แม้ว่าเป็นความผิดของผู้เช่าเอง ตัวแทน หรือลูกจ้างของผู้เช่าหรือบุคคลอื่น ยกเว้นเหตุสุดวิสัยที่ได้รับการสอบสวนแล้ว

ข้อ 8. ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ถ้าโคกระบือที่เช่าบาดเจ็บ หรือเจ็บป่วย ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังจากที่ได้มีการเช่าเกิดขึ้นก็ดี

(2) ถ้าจะต้องจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อป้องกันภัยอันตรายอันจะเกิดขึ้นแก่โคกระบือที่เช่าก็ดี หรือ

(3) ถ้าบุคคลภายนอกเข้ามาอ้างสิทธิใด ๆ เหนือโค กระบือที่เข้าก็ตี ผู้เข้าต้องแจ้งเหตุนั้น ๆ ให้ผู้ให้เข้าทราบทันที

ข้อ 9. เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาแห่งการเช่าแล้ว ผู้เช่ามีหน้าที่นำโค กระบือที่เช่าที่อยู่ ณ สภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ครบถ้วน มามอบให้กับผู้ให้เข้าโดยทันที

ค่าใช้จ่าในการขนย้ายโค กระบือที่เช่าทั้งขาไปและขากลับ (ถ้าหากมี) ผู้ให้เข้า ยินดีดำเนินการให้โดยไม่คิดมูลค่า

ข้อ 10. หากผู้เช่าประพฤติดิตสัญญาไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใด ผู้ให้เข้ามีสิทธิบอกเลิกสัญญา เข้าทันทีโดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อน และผู้เช่าจะต้องส่งมอบโค กระบือที่เช่าคืนโดยทันทีที่ได้รับแจ้งการบอกเลิกสัญญา

เพื่อประโยชน์แห่งสัญญานี้ ผู้เช่ายอมรับว่าโค กระบือที่เช่ามีราคาตัวละ _____ บาท (_____) ลูกโคกระบือ ราคาตัวละ _____ บาท (_____)

ข้อ 11. หากมีลูกโค กระบือเกิดในระหว่างสัญญาเช่า และผู้เช่าเลี้ยงดูลูกโค กระบือเป็นอย่างดี จนลูกโค กระบือ มีอายุ 12 เดือน ผู้ให้เข้าจะยกเว้นค่าเช่าให้ผู้เช่าเป็นเวลา 2 ปี และผู้ให้เข้าจะนำลูกโค กระบือไปจำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้ยากจนรายอื่น โดยวิธีเช่าซื้อ หรือจำหน่ายให้แก่ผู้เช่าโดยวิธีเดียวกัน ทั้งนี้ ไม่รวมลูกโค กระบือที่ติดแม่ในขณะที่ทำสัญญาเช่า

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นเป็น 2 ฉบับ มีข้อความตรงกันทุกประการ ทั้งสองฝ่ายเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ และได้อ่านเข้าใจข้อความทั้งหมดถูกต้องตรงกันดีแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) _____ ผู้ให้เข้า
(_____)

(ลงชื่อ) _____ ผู้เช่า
(_____)

(ลงชื่อ) _____ พยาน
(_____)

(ลงชื่อ) _____ พยาน
(_____)

(ลงชื่อ) _____ พยาน
(_____)

หมายเหตุ สัญญานี้ให้ใช้ได้มีกำหนดระยะเวลาอย่างมาก ครั้งละไม่เกิน 2 ปี

สัญญาyimโค-กระป๋อง เพื่อการผลิตธนาคารโค-กระป๋อง เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

เขียนที่ _____

วันที่ ____ เดือน _____ พ.ศ. _____

สัญญาyimโคกระป๋องฉบับนี้ ทำขึ้นระหว่างจังหวัด _____ โดย _____
 ตำแหน่ง _____ เป็นตัวแทนผู้รับมอบอำนาจจากจังหวัด _____ ซึ่งต่อไปในสัญญา
 จะเรียกว่า "ผู้ให้yim" กับ _____ อายุ ____ ปี บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ _____
 อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ บ้าน _____ ตำบล _____ อำเภอ _____
 จังหวัด _____ ซึ่งต่อไปในสัญญาจะเรียกว่า "ผู้yim" อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำ
 สัญญากัน ดังมีข้อความดังนี้

ข้อ 1. ผู้yimตกลงyimและผู้ให้yimตกลงให้yimโคกระป๋อง จำนวน _____ ตัว เพื่อใช้
 ประโยชน์ในการผลิตลูกโค-กระป๋องตามรายละเอียดโค-กระป๋องที่ximมีดังนี้ คือ

หมายเลขโค-กระป๋อง	อายุ	เพศ	น้ำหนักประมาณ (กก.)	ลักษณะรูปพรรณหรือตำหนิ

รวมโค-กระป๋อง ในความรับผิดชอบของผู้yimทั้งสิ้น _____ ตัว ผู้yimได้รับมอบโค-กระป๋อง
 ตามรายละเอียดข้างบนไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข้อ 2. ผู้ยืมต้องส่งลูกโค-กระบือตัวแรก ที่เกิดจากโค-กระบือที่ยืม อายุประมาณ 12 เดือน จำนวน 1 ตัว ให้แก่ผู้ให้ยืม ลูกตัวที่ 2 ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ยืม และเมื่อลูกตัวที่ 2 มีอายุครบ 12 เดือนแล้ว ให้ผู้ยืมส่งแม่โค-กระบือคืนให้ผู้ให้ยืม

ข้อ 3. ตลอดระยะเวลาแห่งการยืมตามสัญญา ผู้ยืมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติเป็นประจักษ์ดังนี้

- (1) สดให้ โค-กระบือ ที่ยืมได้อยู่ในคอกที่แข็งแรง สะอาด น้ำท่วมไม่ถึง และตั้งน้ำให้กินได้ตลอดเวลา
- (2) เมื่อโค-กระบือ ที่ยืมเข้าคอก ต้องจัดการปิดคอกให้แน่นหนา ผูกหรือล่ามหรือทำการอย่างอื่นใดที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้โค-กระบือที่ยืมหลุดจากคอกได้
- (3) ต้องจัดหาหญ้า น้ำ ไม้เลี้ยงโค-กระบือ ที่ยืมอย่างเพียงพอ ตามกำหนดของแต่ละวันมิให้ขาด ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายเป็นของผู้ยืมโค-กระบือแต่ผู้เดียว
- (4) ในระหว่างที่ใช่โค-กระบือทำงาน ผู้ยืมจะต้องให้โค-กระบือ ที่ยืมได้มีเวลาพักผ่อนหรือเหตุอื่น เช่น โค-กระบือที่ยืมท้องแก่หรือเพิ่งคลอดลูก ผู้ยืมจะต้องให้โค-กระบือหยุดพัก จะนำออกใช้งานมิได้ ทั้งต้องดูแลโคกระบือเป็นพิเศษ และในกรณีที่โคกระบือที่ยืมไปแสดงอาการผิดปกติ ต้องรีบไปแจ้งต่อสัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์หรือปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัดในท้องที่ เพื่อขอให้ไปตรวจรักษาจนกว่าจะปกติ ทั้งนี้ ด้วยค่าใช้จ่ายของผู้ยืมแต่ผู้เดียว (เฉพาะค่ายา)
- (5) ในกรณีเหตุฉุกเฉินอันจะเป็นอันตรายแก่โค-กระบือที่ยืม เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือเหตุการณ์ใด ๆ ที่จะเป็นผลร้ายหรืออันตรายแก่โคกระบือที่ยืม ผู้ยืมต้องกระทำทุกวิถีทางเพื่อป้องกันมิให้โคกระบือที่ยืมได้รับอันตรายจากเหตุดังกล่าว
- (6) ผู้ยืมจะต้องนำโคกระบือ ที่ยืมไปให้ปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัดในท้องที่ฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดทุกครั้งที่มีนัด (อาจนัดผ่านทางผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน)
- (7) ผู้ยืมจะต้องดูแลและรักษาโค กระบือที่ยืมไปดูแลโคกระบือของตนเอง มิให้เกิดการบาดเจ็บล้มหาย หรือถูกโจรกรรมและหากโคกระบือที่ยืมไปเกิดล้มหายหรือถูกโจรกรรมไป ผู้ยืมต้องรีบออกติดตามเอาคืนโดยพลัน และต้องแจ้งเหตุให้ผู้ให้ยืมหรือตัวแทนของผู้ให้ยืม พร้อมทั้งต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย กรณีนี้ ผู้ยืมต้องกระทำทุกวิธีอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ได้โค-กระบือที่ยืมไปกลับคืนมา

(8) ถ้าโค กระบือ ที่ยืมไปได้ก่อให้เกิดผลเสียหายใด ๆ แก่บุคคลภายนอกอื่น ยกเว้นเหตุสุดวิสัยที่ได้รับการล่อปล้นแล้ว ผู้ยืมจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายให้แก่บุคคลภายนอกแต่ผู้เดียว

(9) ผู้ยืมจะนำโค กระบือ ที่ยืมไปให้ผู้อื่นเช่าหรือจำหน่ายหรือทำนิติกรรมใด ๆ กับผู้อื่นมิได้

ข้อ 4. ตลอดระยะเวลาแห่งการยืม ตามสัญญา ผู้ยืมจะนำโค กระบือ ที่ยืมออกใช้งานของผู้ยืม ณ. _____ และผู้ยืมจะเคลื่อนย้ายหรือให้ผู้อื่นเคลื่อนย้ายโค กระบือ ที่ยืมออกจากบริเวณบ้านของผู้ยืมและที่นาดังกล่าวไม่ได้เด็ดขาด เว้นแต่จะได้รับคามยินยอมจากผู้ให้ยืมก่อน

ข้อ 5. ผู้ยืมจะต้องนำโค กระบือ ที่ยืมมาให้เจ้าหน้าที่สัตวบาลหรือสัตวแพทย์ของกรมปศุสัตว์ รวมทั้งปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัดในท้องที่ตรวจตรา และดูแลสุขภาพได้เสมอในเวลาและระยะอันสมควร หากผู้ยืมไม่ปฏิบัติตาม ผู้ให้ยืมจะถอนการให้ยืมได้ทันที และจะต้องนำโค กระบือ ที่ยืมมาคืนให้ภายใน 2 วัน มิฉะนั้นผู้ให้ยืมจะดำเนินการตามกฎหมาย ในการนี้ ผู้ยืมยินยอมอนุญาตให้ผู้ให้ยืมหรือตัวแทนของผู้ให้ยืมผ่านเข้าภายในอาคารหรืออาณาบริเวณของผู้ยืมหรือที่ผู้ยืมครอบครองอยู่

ข้อ 6. ถ้าโค กระบือ ที่ยืมไปได้ตกลงออกมาในระหว่างระยะเวลาแห่งการยืม ผู้ยืมไม่มีสิทธิใด ๆ เหนือลูกโค กระบือ ตัวแรกที่คลอดในระหว่างที่ยืมไปนั้น แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ยืมจะต้องแจ้งให้ปศุสัตว์อำเภอหรือปศุสัตว์จังหวัดท้องที่ทราบโดยทันที กรณีนี้ ผู้ยืมจะต้องระวางดูแลโค กระบือ ที่ยืมและลูกให้อยู่ในสภาพสมบูรณ์ แข็งแรงด้วย เมื่อผู้ให้ยืมให้ผู้ยืมส่งมอบลูกกระบือให้แก่ผู้ยืมหรือส่งให้ปฏิบัติอย่างใด ผู้ยืมต้องปฏิบัติตามทันที

ข้อ 7. ผู้ยืมโค กระบือ ต้องรับผิดชอบในการสูญหายหรือบุบสลายอย่างใด ๆ อันเกิดขึ้นแก่โค กระบือที่ยืม ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ทั้งนี้ แม้ว่าเป็นความผิดของผู้ยืมเอง ตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้ยืมหรือผู้อื่น เว้นแต่เหตุสุดวิสัยที่ได้รับการล่อปล้นแล้ว

ข้อ 8. ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ถ้าโค กระบือที่ยืมไปบาดเจ็บ หรือเจ็บป่วย หรือตั้งท้อง ไม่ว่าจะ
จะก่อนหรือหลังจากที่ได้มีการยืมเกิดขึ้นก็ดี

(2) ถ้าจะต้องจัดการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อป้องกันภัยอันตรายอันจะ
เกิดขึ้นแก่โค-กระบือที่ยืมก็ดี หรือ

(3) ถ้าบุคคลภายนอกเข้ามาอ้างสิทธิใด ๆ เหนือโค กระบือที่ยืม ก็ดี

ผู้ยืมจะต้องแจ้งเหตุนั้น ๆ ให้ผู้ให้ยืมทราบทันที

ข้อ 9. ระยะเวลาแห่งการยืมโค กระบือจะสิ้นสุดทันทีที่ผู้ให้ยืมหรือตัวแทนของผู้ให้ยืมได้
พิจารณาเห็นว่า ผู้ยืมขาดการเอาใจใส่ต่อโค กระบือที่ยืมไป จนทำให้โค กระบือทรุดโทรม และผู้
ยืมมีหน้าที่นำโค กระบือที่ยืมไปมามอบให้แก่ผู้ให้ยืมหรือตัวแทนของผู้ให้ยืมโดยทันที

ข้อ 10. หากผู้ยืมประพฤติดิตสัณฐานนี้ไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใด ผู้ให้ยืมจะบอกเลิกสัญญายืมโดย
ทันทีไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อน พร้อมทั้งมีสิทธิกลับเข้าครอบครองโค กระบือที่ยืมไปโดยพลัน

เพื่อประโยชน์แห่งสัญญานี้ ผู้ยืมโค กระบือยอมรับว่าโค กระบือที่ยืมไปมีราคาตัวละ
_____ บาท (_____) ลูกโค กระบือราคาตัวละ _____ บาท
(_____)

การมีกรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญานี้ ทั้งสองฝ่ายตกลงยินยอมให้ฟ้องร้องต่อศาล

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นเป็นสองฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันทุกประการ ทั้งสองฝ่ายได้
เก็บรักษาไว้ฝ่ายละหนึ่งฉบับ และได้อ่านเข้าใจข้อความทั้งหมดถูกต้องตรงกันดีแล้ว จึงได้ลงลาย
มือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ) _____ ผู้ให้ยืม
(_____)

ตำแหน่ง _____

(ลงชื่อ) _____ ผู้ยืม
(_____)

(ลงชื่อ) _____ พยาน
(_____)

(ลงชื่อ) _____ พยาน
(_____)

สัญญาค้ำประกัน

ธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

เขียนที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ข้าพเจ้า _____ อายุ _____ ปี อยู่บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____
 บ้าน _____ ตำบล _____ อำเภอ _____ จังหวัด _____ ต่อบนนี้จะเรียก
 ว่า "ผู้ค้ำประกัน" อินยอมทำสัญญาค้ำประกันฉบับนี้ไว้ให้แก่กรรมคู่สัตว์ (ธนาคารโค-กระบือ เพื่อ
 เกษตรกรตามพระราชดำริ) ซึ่งต่อไปในสัญญานี้จะเรียกว่า "ผู้ให้เข้า" ว่าตามที่ _____
 ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้เข้า" ได้ทำสัญญาเช่าโค-กระบือ ฉบับลงวันที่ _____ เดือน _____
 พ.ศ. _____ ไว้ให้แก่ผู้ให้เข้านั้น ถ้าหากผู้เข้าผิดนัดหรือผิดสัญญาด้วยประการใด ๆ ยกเว้นเหตุ
 ลุดวิสัย ข้าพเจ้าผู้ค้ำประกันยอมเข้าร่วมรับผิดชอบกับผู้เข้าในการที่จะต้องชำระหนี้อันเกิดจากการผิดนัด
 หรือผิดสัญญาของผู้เข้านี้ให้แก่ผู้ให้เข้าโดยครบถ้วนและทันที ตามที่ผู้ให้เข้าเรียกร้องให้ชำระหนี้

อนึ่ง ข้าพเจ้าผู้ค้ำประกันอินยอมให้ผู้ให้เข้ามีสิทธิที่จะทำการผ่อนผันใด ๆ แก่ผู้เข้า โดย
 การขยายกำหนดระยะเวลาเข้า หรือการอื่นใดก็ตาม ข้าพเจ้าจะรับทราบและอินยอมด้วยในการ
 กระทำนั้น ๆ ข้าพเจ้าผู้ค้ำประกันจะไม่ถือว่าการผ่อนผันนั้นเป็นเหตุพ้นจากการรับผิดชอบตามสัญญานี้
 ข้าพเจ้าผู้ค้ำประกันขอรับผิดชอบในการชำระหนี้ดังกล่าวไว้ให้แก่ผู้ให้เข้าทั้งสิ้นตลอดไปจนกว่าผู้ให้เข้าจะ
 ได้รับชำระหนี้เรียบร้อยแล้ว

เพื่อเป็นหลักฐาน ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อ ลายพิมพ์นิ้วมือ ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ) _____ ผู้ค้ำประกัน

(_____)

(ลงชื่อ) _____ พยานและผู้รับรอง

(_____)

(ลงชื่อ) _____ พยานและผู้รับรอง

(_____)

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามเกี่ยวกับธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

แบบสอบถามเกี่ยวกับธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ท่านต้องการและกรอกรายละเอียดในช่องว่าง

รายละเอียดเกี่ยวกับเกษตรกร

1. ชื่อเกษตรกร _____ นามสกุล _____ อายุ _____ ปี
2. บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ตำบล _____ อำเภอ _____
จังหวัด _____
3. สถานภาพสมรส ก. โสด ข. แต่งงาน ค. หม้าย
4. จำนวนบุตร ชาย _____ คน หญิง _____ คน
5. จำนวนบุคคลในครอบครัวที่ช่วยทำงานหรือทำไร่นาได้ _____ คน
จำนวนบุตรในระหว่างการศึกษา _____ คน

ก่อนได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

1. ที่นาที่ทำอยู่มีจำนวน _____ ไร่
ก. เป็นของตนเอง ข. เช่าปิละ _____ บาท ค. อื่น ๆ (ระบุ)

2. จำนวนโค-กระบือที่ใช้อยู่ _____ ตัว
ก. เป็นของตนเอง ข. เช่าปิละ _____ บาท ค. อื่น ๆ (ระบุ)

3. มีการใช้เครื่องทุ่นแรงในการทำงาน
ก. มี ข. ไม่มี (ข้ามไปตอบข้อ 6)
4. ถ้ามีเครื่องทุ่นแรงใช้ในการทำงาน
ก. เป็นของตนเอง ซื้อมาในราคาเครื่องละ _____ บาท
ข. เช่าเดือนละ _____ บาทหรือปิละ _____ บาท
5. ค่าน้ำมัน ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องทุ่นแรง รวมทั้งหมด
ประมาณเดือนละ _____ บาท หรือปิละ _____ บาท

6. ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก คือ _____ จำนวนผลผลิตที่ได้ต่อปี _____
7. ลักษณะรายได้
- ก. รายได้หลัก คือ _____ ประมาณปีละ _____ บาท
- ข. รายได้อื่น ๆ เช่น _____ รวมประมาณปีละ _____ บาท
8. ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ประมาณปีละ _____ บาท
9. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโค-กระบือ ประมาณปีละ _____ บาท
10. หนี้สินก่อนได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ
- ก. ค้างชำระจำนวน _____ บาท อัตราดอกเบี้ย _____
- ข. ลักษณะการกู้เงิน กู้จาก 1) เพื่อน 2)ญาติพี่น้อง
3) พ่อค้า 4) ธนาคาร

ภายหลังจากการได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

1. ประเภทของการขอรับความช่วยเหลือ
- ก. เข้าซื้อ ปีละ _____ บาทต่อตัว
- ข. เข้าเพื่อใช้งาน จำนวนโค-กระบือ _____ ตัว ปีละ _____ บาทต่อตัว
- ค. ยืมเพื่อการผลิต
- ง. ยืมเพื่อใช้งาน
2. ที่นาที่ทำอยู่ปัจจุบัน
- ก. เพิ่มขึ้น _____ ไร่ ข. เท่าเดิม ค. ลดลง _____ ไร่
3. ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก คือ _____ จำนวนผลผลิตที่ได้ต่อปี _____
- _____
4. ลักษณะรายได้
- ก. รายได้หลัก คือ _____ ประมาณปีละ _____ บาท
- ข. รายได้อื่น ๆ เช่น _____ รวมประมาณปีละ _____ บาท
5. ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ประมาณปีละ _____ บาท
6. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโค-กระบือ ประมาณปีละ _____ บาท

7. หนี้สินภายหลังได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

ก. ค่างยาระจำนวน _____ บาท อัตราดอกเบี้ย _____

ข. หนี้สินที่กู้เพิ่มขึ้น จาก _____ จำนวน _____ บาท
เพื่อนำไป 1) ใช้จ่ายภายในครอบครัว 2) ลงทุนเพิ่ม

8. โดยปกติเมื่อโค-กระบือเจ็บป่วย ท่านให้ใครรักษา

ก. รักษาเอง ข. เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ค. อื่นๆ(ระบุ) _____

9. อัตราค่าเช่าโค-กระบือโดยทั่วไปในท้องถิ่นหรือหมู่บ้านของท่าน

ก. เพิ่มขึ้น _____ บาท ข. เท่าเดิม _____ ค. ลดลง _____
_____ บาท

ความคิดเห็นของเกษตรกรจากการได้รับความช่วยเหลือ

1. ปัญหาในการขอรับความช่วยเหลือจากธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

ก. ไม่มี ข. มี เพราะ _____

2. ในปีต่อไปท่านต้องการจะขอรับความช่วยเหลือจากธนาคารโค-กระบือฯ อีกหรือไม่

ก. ต้องการ ข. ไม่ต้องการ

3. ถ้าท่านต้องการความช่วยเหลือจากธนาคารโค-กระบือฯ ท่านคิดว่าข้อใดเป็นข้อที่ท่านต้องการมากที่สุด

ก. ลดค่าเช่าลง

ข. เพิ่มระยะเวลาการผ่อนชำระให้มากกว่า 3 ปี สำหรับการเช่าซื้อ

ค. ให้ทางธนาคารโค-กระบือฯ เพิ่มการดูแลรักษาโค-กระบือ

จ. ขอเปลี่ยนวิธีขอรับความช่วยเหลือจากวิธีเดิม คือ _____
เป็นวิธี _____

จ. อื่น ๆ เช่น _____

4. ท่านเคยได้รับคำแนะนำในเรื่องการผลิตแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์เลี้ยงหรือไม่

ก. เคย ข. ไม่เคย

5. จากข้อ 4 ถ้าเคย ท่านได้รับคำแนะนำจาก _____
และเริ่มทดลองใช้หรือยัง ก. ยัง ข. ทำแล้ว
6. ข้อเสนอเพิ่มเติมของท่านสำหรับการดำเนินงานต่อไปของธนาคาร-กระป๋องเพื่อเกษตรกรตาม
พระราชดำริ

ประวัติการศึกษา

นางสาวศิริัญญา สีหะไพฑูลย์ เกิดวันที่ 24 สิงหาคม 2500 จังหวัดยะลา จบการศึกษา
ปริญญาบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2521.